

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо оподаткування окремих видів доходів», внесеного на розгляд
Верховної Ради України народним депутатом України
Гончаренком Олексієм,
реєстраційний номер 5046 від «08» лютого 2021 р.
перше читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування окремих видів доходів» (далі – законопроект) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Змінами до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) пропонується визначити особливості оподаткування фізичних осіб, які отримують дохід від надання послуг (виконання робіт), що не перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня звітного (податкового) року, не мають найманих працівників та займаються певними видами діяльності, зокрема викладацькою діяльністю, діяльністю з дизайну, у сфері фотографії, надання послуг перекладу тощо.

Доходи від такої діяльності пропонується оподатковувати за ставкою, визначеною пунктом 167.2 статті 167 Кодексу (5 відсотків).

Відповідно до статті 42 Господарського кодексу України (далі – ГКУ) підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

При цьому відповідно до частини другої статті 3 ГКУ господарська діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку, є підприємництвом, а суб'єкти підприємництва – підприємцями.

Суб'єктами господарювання, зокрема, є громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Порядок реєстрації фізичних осіб – підприємців визначений Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про реєстрацію).

Крім цього, відповідно до статі 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) провадження господарської діяльності без державної реєстрації як суб'єкта господарювання тягне за собою накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією виготовленої продукції, знарядь виробництва, сировини і грошей, одержаних внаслідок вчинення цього адміністративного правопорушення, чи без такої.

Оскільки запропонований законопроект порядок оподаткування окремих видів діяльності фізичних осіб відповідає критеріям провадження господарської діяльності, то запровадження такої діяльності потребує законодавчого унормування не тільки щодо відносин у сфері оподаткування, а і в частині усунення неузгодженості з іншими законодавчими актами України, зокрема ГКУ, Законом про реєстрацію, КУПАП тощо.

Відповідно до запропонованого порядку оподатковуваним доходом вважаються доходи, отримані фізичною особою від запропонованих видів діяльності, при здійсненні якої фізична особа не має роботодавця, не використовує найману працю та отримує доходи, що не перевищують 100 розмірів мінімальної заробітної плати.

При цьому в законопроекті не визначено відповідальності за порушення запропонованих вимог та порядку оподаткування доходів, отриманих з порушенням таких вимог, зокрема у разі перевищення обсягу доходу, отримання доходу від роботодавця тощо.

Законопроект пропонується визначити, що облік доходів ведеться з використанням Порталу Дія або в електронному кабінеті платника податків за формою та в порядку, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику.

Запропоновані зміни не узгоджуються зі статтями 42 та 42¹ Кодексу, якими визначається, що використання електронного кабінету платником податків для листування з контролюючим органом є його правом, а не обов'язком, та може бути самостійно ним обрано шляхом подачі заяви про бажання отримувати документи через електронний кабінет.

Крім того, підпунктом «а» пункту 176.1 статті 176 Кодексу встановлено, що фізичні особи – платники податку зобов'язані вести облік доходів і витрат в обсягах, необхідних для визначення суми загального річного оподаткованого доходу. Форма Книги обліку доходів і витрат для визначення суми загального річного оподаткованого доходу та порядок її ведення затверджена наказом Міністерства фінансів України від 23.06.2017 № 591, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 18.07.2017 за № 871/30739.

Отже, запровадження додаткової форми ведення обліку окремих видів доходу є недоцільним.

Законопроект визначається, що розрахунок податку на доходи фізичних осіб за звітний податковий рік здійснюється контролюючим органом на підставі даних, зазначених платником на Порталі Дія або в електронному кабінеті платника, та доводиться до відома платника шляхом направлення електронного повідомлення на Порталі Дія або до електронного кабінету до 01 березня року, що настає за звітним.

Також пропонується таких платників звільнити від обов'язку подання податкової декларації в частині доходів, отриманих від запропонованих видів діяльності.

Запропонований порядок оподаткування доходів суперечить чинним нормам Кодексу. Так, відповідно до підпункту 168.2.1 пункту 168.2 статті 168

Кодексу платник податку, що отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, зобов'язаний включити суму таких доходів до загального річного оподатковуваного доходу та подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року, а також сплатити податок з таких доходів.

Також пунктом 179.2 статті 179 Кодексу визначено вичерпний перелік доходів, у разі отримання яких обов'язок платника податку щодо подання податкової декларації вважається виконаним і податкова декларація не подається.

Законопроектом пропонується до дозволеного переліку видів діяльності віднести послуги таксі та перевезення речей (переїзду).

Відповідно до статті 29 Закону України «Про автомобільний транспорт» автомобільним перевізником та автомобільним самозайнятим перевізником, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, є суб'єкти господарювання, які відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надають послуги за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, що використовується ними на законних підставах.

Таким чином, надання послуг таксі фізичною особою без реєстрації суб'єктом господарювання суперечить вимогам профільного законодавства.

Також запропонований перелік видів діяльності дублює види діяльності, які можуть здійснювати фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку зі сплатою меншої суми податку, у тому числі платники єдиного податку першої групи з можливістю невикористання реєстраторів розрахункових операцій.

В умовах наявних спрощених процедур реєстрації фізичної особи підприємцем та припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця сумнівно виглядає доцільність запровадження запропонованого режиму оподаткування.

Законопроектом пропонується внести зміни до абзацу четвертого пункту 1 частини першої статті 4 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон) з метою звільнення запропонованої категорії фізичних осіб від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок).

Слід зазначити, що пунктом 1 частини першої статті 4 Закону визначено перелік роботодавців, які є платниками єдиного внеску. Оскільки запропонована система оподаткування забороняє фізичній особі використовувати найману працю, то запропоновані зміни до абзацу четвертого пункту 1 частини першої статті 4 Закону є недоцільними.

Окремо слід зазначити, що відповідно до статті 10 Закону особи, які досягли 16-річного віку та не перебувають у трудових відносинах з роботодавцями, не є фізичними особами – підприємцями, особами, які провадять незалежну професійну діяльність, мають право на добровільну сплату єдиного внеску.

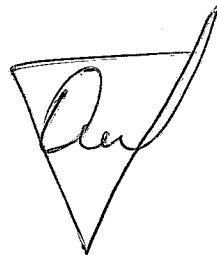
Також законопроектом запропоновано доповнити статтю 9 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (далі – Закон РРО) новим підпунктом 15, відповідно до якого запропонована категорія фізичних осіб звільняється від обов'язку застосування при провадженні діяльності реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій, розрахункових книг.

Відповідно до преамбули Закону РРО його дія поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Оскільки запропонована система оподаткування окремих доходів фізичних осіб не передбачає обов'язку їх державної реєстрації суб'єктами господарювання, то вимоги Закону РРО на них не поширюються.

Також варто зазначити, що запропонована система оподаткування замість задекларованої мети – легалізації діяльності фізичних осіб, може призвести до використання таких фізичних осіб у схемах мінімізації сплати податків шляхом масового використання таких осіб у сфері будівництва, монтажних та ремонтних робіт, громадського харчування, перевезення пасажирів тощо.

**Заступник Голови
Державної податкової служби України**

Євген ОЛЕЙНИКОВ